

EL RIU GLORIETA

del mas Forès a l'Aixàviga per les Fonts del Glorieta i el Grau del Malpàs

Alt Camp

Població més propera	Alcover (Alt Camp)
Punt de sortida	Molins de Tarrés (345 m)
Punt més alt	Artiga del Mill (848 m)
Longitud	14,3 km
Desnivell acumulat	+850 m.
Temps	Efectiu: 4h 42'; Total: 7h
Dificultat	Baixa
Senyalització	Parcial. Camins molt fressats.
Cartografia i recursos consultats	Editorial Piolet. Mapa (1:25.000) Muntanyes de Prades Ignasi Planas de Martí: <i>Les Muntanyes de Prades</i> . Recorregut 10. Cossetània Edicions. Col·lecció Azimut (22). Ajuntament d'Alcover. Vall del Glorieta i del Micanyo.
Punts d'aigua	Nombrosos. Font a l'Aixàviga.
Data i climatologia	1 de maig de 2011. Sol i núvols.

A Alcover (rètols indicadors cap a Ermita del Remei i mas de Forès) prenem una pista pavimentada que marxa vers ponent i en tres quilòmetres, passant per davant de l'Ermita del Remei, ens deixa a l'ampli aparcament dels Molins de Tarrés, a la finca del Mas de Forès¹.

Molins de Tarrés (345 m). Comencem a caminar seguint la pista que continua vers mestral (NO), amb tràfec restringit. Seguim els senyals del PR-C 20 (de l'Albiol als Cogullons). Camí entre planer i de moderat pendent pel marge dret del riu Glorieta². Deixem diversos ramals a mà esquerra seguint els rètols indicadors del «Niu de l'Àliga» i els senyals del PR fins que la pista ens apropa a la llera, on s'acaba.

Creuem a gual. Al corriol de l'altra riba hi trobem una cruïlla. Tots dos ramals menen als Molins Nous. El de la dreta el seguirem de baixada. Prenem el de l'esquerra per atansar-nos al Niu de l'Àliga.

Molins Nous (470 m 42') Seguint el ramal de l'esquerra, poc més enllà atenyem una clariana on baixem per un corriol fins al costat del riu que seguim breument per marge esquerre fins al **Niu de l'Àliga**, un bell racó on fa diversos salts i gorgs. Retornem a la clariana i continuem una estona més per un corriol paral·lel al riu, lleugerament alçat respecte la llera, per admirar de nou l'indret des del cap d'un roquer elevat que ens en dona una magnífica perspectiva.

El corriol continua el curs del riu però nosaltres retornem a la clariana on prenem un sender que, vers sol ixent, ens mena passar entre els arcs de la Canaleta i les parets dels Molins Nous³, on retrobem el sender que hem deixat abans a mà dreta i els senyals del PR.

Esubefuguem de valent per les llaçades d'un costerut camí que, vers mestral, per entremig d'un bosc on hi afloren notables formacions de travertí, ens apropa als peus del Cingle de la Canaleta. Aquest tram coincideix amb l'antic camí d'Alcover a Mont-ral.

Bassa de la Canaleta (633 m, 1h 05'). Als peus de la cinglera a la que dona nom. Emmagatzemava l'aigua abans de conduir-la avall fins a l'antiga fàbrica d'electricitat. El camí principal segueix per la dreta de la bassa (en el sentit de la marxa), hi passarem de tornada. Ara però en prenem un a l'esquerra, vers migdia, que ens mena fins a un esperó prominent (633 m) on gaudim d'una bona perspectiva de la vall, el Cingle Serè o del Joan Bo i els riu que salta i s'entolla als

nostres peus a l'indret anomenat Escales de la Glòria. Llavors, vers mestral, baixem prop de la llera i la seguim pel marge dret, tot admirant de prop els salts i gorgs fins que, al costat mateix del riu, trobem per la dreta un corriol que baixa i va a creuar-lo a gual (senyals de pintura grocs i blaus).

En aquest punt tenim dues opcions: creuar el riu o remuntar el corriol fins retrobar el PR que segueix camí vell de Mont-ral i que hem deixat a l'alçada de la bassa. Prenem la darrera opció per a visitar les **Fonts del Glorieta**. Creuant el riu podem ajornar aquesta visita obligada per a la tornada.

Continuem doncs pel camí vell de Mont-ral. Deixem un corriol a mà dreta que mena a aquest poble tot resseguint el peu del Cingle de la Canaleta. Poc més enllà baixem per un a l'esquerra fins a la llera. El riu salta fent una bonica cua sobre un ampli gorg. Som a les Fonts del Glorieta, on unes surgències sobre el salt retornen a la llum les aigües engolides més amunt, al Toll del Drac. Després desfem el camí per anar a creuar a gual el riu, guiats pels senyals grocs i blaus.

Un corriol ben fressat ens mena vers migdia per sota el cingle del Serè o del Joan Bo. Aviat abastem les restes del mas del Joan Bo del que a penes en resten dretes algunes parets i pilars. El pendent augmenta. L'exuberant vegetació d'alzines, pins, moixeres i un dens sotabosc de grèvols, boixeres i bardisses no ens deixa veure la cinglera que s'alça sobre els nostres caps. El camí però, és ben fressat i net. Abastem una cruïlla (rètol, 730 m) on el camí continua cap al Mas del Tinet. Nosaltres prenem el ramal de la dreta que, en fort pendent i vers ponent, ens mena al grau del Malpàs.

Grau del Malpàs (790 m, 2h). El grau encara conserva trams empedrats. Un cop superat el camí marxa vers garbí (SO) i acaba a en una cruïlla de la pista que de l'Aixàviga mena al Bosc de l'Estelada i la carena de la Serra del Pou. Nosaltres la prenem a la dreta, vers el nord. Després d'un gir de 90° va baixant entre llaçades fins a creuar el Riu Sec just abans de l'Aixàviga⁴.

L'Aixàviga (753 m, 2h 40') o Aixàvega és un petit nucli del terme municipal de Mont-ral amb les casses arrenclerades a banda i banda d'un únic carrer empedrat. Escaientment arranjades formen un harmoniós conjunt que confereix un aire d'autenticitat. Solament dues estan habitades de forma permanent. A l'entrada hi ha una font on podem assedegar-nos.

Retornem sobre els nostres passos per la pista que hem baixat de la Serra del Pou. Un cop creuat de nou el Riu Sec⁵ i per entremig d'unes feixes d'avellaners surt a mà esquerra un ramal barrat per una tanca que mena a un mas isolat. La prenem i, just abans de la portalada d'accés, ens enfilem a la dreta per una obertura a la paret de pedra d'un marge que ens deixa sobre l'era del mas. A l'altre cap de l'era surt un corriol ben definit que marxa vers gregal (NE) pel marge dret del Glorieta.

El camí baixa suaument. A l'altre marge podem albirar el llogaret del Bosquet, sota la prominent Punta del Barrina i les cingleres del Serret dels Avencs. També a l'altre marge queda el Mas de Muster. Quan som a la seva alçada i passem per sobre una codina, podem albirar Mont-ral, encimellat a la carena de gregal. Ben aviat atenyem la Nevera del Mas Muster, construïda aprofitant un espadat sobre el riu. Aquest pou de neu conserva les parets en forma d'arc i la volta de la coberta. Per la seves mides podem intuir que fou construïda en una època amb una climatologia ben diferent de l'actual. L'estructura i els finestrals del mas ens fan pensar que havia estat un dels importants de la contrada. Hem llegit que també disposava de molí fariner.

Poca estona més enllà el nostre camí ens acosta a la llera del riu que passem a gual. Just abans hem deixat a mà dreta la confluència amb el camí que hem rebutjat a la pista tot baixant de la Serra del Pou. A l'altra riba continuem per un costerut camí carreter pavimentat que mena a Mont-ral però que deixem ben aviat per un corriol a mà dreta. Tot seguit un sender s'ajunta al nostre camí per l'esquerra. Prové del camí que acabem de deixar. En aquest punt recuperem els senyals del PR C-20.

El riu, a mà dreta, s'enfonsa en un pregon congost custodiat per agulles

tortuoses entremig d'un roquer erosionat mentre descriu una colzada de 90°. Seguint el seu curs el nostre camí gira a xaloc (SE) canviant el sentit de gregal que havíem mantingut des de l'Aixàviga. Deixem a mà esquerra un altre camí que puja a Mont-ral. Si ens acostem ran de la lleixa pedregosa que sustenta el camí podem observar la salvatgia del congost: és l'indret anomenat el Toll del Drac on el Glorieta queda engolit per ressorgir més avall a les seves fonts.

Arrapat a les parets del cingle de la Canaleta, el sender salva el desnivell per giragonses empedrades i trams esglaonats. Més avall el brogit de l'aigua ens farà adonar que som altre cop prop de les Fonts del Glorieta. Des d'un penyal que sobresurt a l'estimball ens serà fàcil albirar el salt i el gorg des d'una altra perspectiva.

Poc més endavant retrobarem el camí a l'anada que seguirem fins als Molins de Tarrés. Hi haurem esmerçat 2 hores des de l'Aixàviga.

Toni Planas

¹ Aquesta finca de titularitat municipal disposa d'un mas equipat on s'hi conserva un antic molí d'oli i un celler. Just a l'entrada hi ha els Molins de Tarrés, tres construccions esglaonades a la riba esquerra del Glorieta. Reben l'aigua des d'una sèquia a través de vuit arcs de pedra seca.

La disponibilitat de cabals regulars dels rius Glorieta, Brugent i Francolí va permetre la localització de diverses indústries hidràuliques al llarg de les seves ribes. La indústria del paper va ser la gran font econòmica de la zona durant els segles XVIII i XIX.

Els molins paperers tenen una estructura semblant i consten de diverses plantes. A les inferiors era on es desenvolupava l'activitat paperera. Les últimes plantes, envoltades de petites finestres, es destinaven a l'assecatment del paper.

L'any 1775 s'enumeren 109 molins paperers a tot Catalunya. L'eix Francolí-Brugent, amb vint-i-cinc molins, era la segona zona manufacturera de paper de tot Catalunya després de l'Anoia. A l'any 1897 hi havia un total de deu fàbriques de paper mogudes pel cabal del riu Glorieta. En el primer terç del segle XIX aquestes indústries van desaparèixer totalment i es va iniciar un abandonament progressiu dels molins. Actualment cap d'ells funciona, alguns estan abandonats i amenacen ruïna.

² El riu Glorieta neix a l'Aixàviga i, tot passant per Alcover, és tributari del marge dret del Francolí al terme municipal del Morell.

³ Solament en resten les parets dels dos edificis entremig de la malesa que tot ho envaeix. Primer foren molins fariners, després paperers. L'any 1903 s'hi va instal·lar la Central Hidroelèctrica del Glorieta que subministrava electricitat a Alcover i la Selva del Camp. El 1940 encara funcionaven. L'aigua, per una resclosa i canal, es conduïa des de les fonts del Glorieta a una gran bassa als peus del cingle. Llavors es menava avall per una canaleta amb uns 150 metres de desnivell. Pel camí dels Molins a la bassa, entremig del bosc, encara podem veure alguns dels pilars que la sustentaven. Abans de saltar als molins, passava per uns grans arcs de pedra al costat dels edificis que estan superposats esglaonadament.

⁴ Per un corriol senyalitzat amb fites a mà dreta podem escurçar el trajecte baixant fins al Riu Glorieta, més enllà de la Nevera del Mas de Muster. Però no ho recomanem doncs ens perdríem la visita a l'Aixàviga.

⁵ Aquest és un dels diversos torrents que conflueixen al Clot de l'Aixàviga formant la capçalera del Riu Glorieta.